

Priručnik inovativnih nastavnih metoda PRISTUPAČNOG TURIZMA kao discipline

ADAM MICKIEWICZ
UNIVERSITY
IN POZNAŃ

SAPIENTIA
HUNGARIAN UNIVERSITY
OF TRANSYLVANIA

Autori

**Csapó, János; Bálint, Blanka; Gergely, Norbert; Gonda, Tibor; György, Ottilia;
Halik Łukasz; Krajinović, Vanja; Nagy, Benedek; Raffay, Zoltán; Rácz-Putzer,
Petra; Siwek, Matylda; Sowa Paweł, Zajadacz, Alina.**

Pečuh-Zagreb- Poznań - Miercurea-Ciuc

2025.

Financirano sredstvima Europske unije. Izneseni stavovi i mišljenja su stavovi i mišljenja autora i ne moraju se podudarati sa stavovima i mišljenjima Europske unije ili Europske izvršne agencije za obrazovanje i kulturu (EACEA). Ni Europska unija ni EACEA ne mogu se smatrati odgovornima za njih.

Sadržaj

Poglavlje 1. Uvod, teorijska osnova odnosa između ravnopravnog pristupa i turizma	2
Poglavlje 2. Definicija i vrste invaliditeta	10
Poglavlje 3. Povijesne promjene u položaju osoba s invaliditetom	19
Poglavlje 4. Zakonska regulativa i strateški dokumenti o pristupačnosti i pristupačnom turizmu na međunarodnoj razini i u zemljama koje sudjeluju u projektu	23
Poglavlje 5: Organizacije koje podupiru putovanja osoba s invaliditetom u Europi i u zemljama partnerima na projektu	27
Poglavlje 6. Karakterizacija potražnje za pristupačnim turizmom i njihovih specifičnih potreba tijekom turističkih aktivnosti	30
Poglavlje 7. Specifičnosti zemalja uključenih u istraživanje. Fokus i rezultati istraživanja pristupačnog turizma u pojedinim zemljama	34
Poglavlje 8. Tehnička rješenja za pristupačnost	38
Poglavlje 9. Nevidljivi zidovi: problem jezičnih barijera	42
Poglavlje 10. Osiguranje infokomunikacijske pristupačnosti	44
Poglavlje 11. Dobre prakse u pristupačnom turizmu na međunarodnoj razini i u zemljama koje sudjeluju u projektu	46
Poglavlje 12. Analiza obrazaca putovanja osoba s invaliditetom na temelju primarnih istraživačkih iskustava u partnerskim zemljama	54
Poglavlje 13. Percepcije stanovništva partnerskih zemalja o pristupačnom turizmu	57

Poglavlje 1. Uvod, teorijska osnova odnosa ravnopravnog pristupa i turizma

1. Test/Kviz

Prema Darcyju i Dicksonu (2009), koji je ključni pristup za poboljšanje pristupačnog turizma?

- a. Povećanje promotivnih aktivnosti za masovni turizam
- b. Uzak fokus na fizičku infrastrukturu
- c. Izrada ekskluzivnih turističkih paketa za osobe s invaliditetom
- d. Uključivanje principa univerzalnog dizajna u planiranje turizma**

Kako pristupačni turizam doprinosi društvenoj integraciji?

- a. Davanjem prednosti profitu nad inkluzivnošću
- b. Isključivanjem ekonomski ugroženih skupina
- c. Uklanjanjem fizičkih i društvenih prepreka za sve demografske skupine**
- d. Usredotočujući se na iskustva luksuznog turizma za osobe s invaliditetom

Što se prvenstveno želi postići konceptom „Turizam za sve“?

- a. Pružanje ekskluzivnih mogućnosti putovanja za bogate pojedince
- b. Fokus isključivo na poboljšanje smještaja za starije osobe
- c. Povećanje profita u sustavu turizma
- d. Osigurati jednak pristup turističkim uslugama svim pojedincima, neovisno o njihovim sposobnostima**

Koja je jedna od ekonomskih koristi pristupačnog turizma istaknuta u ovom poglavlju?

- a. Uklanjanje sezonalnosti u turizmu
- b. Veće zadovoljstvo posjetitelja i širi doseg tržišta**

- c. Smanjeni operativni troškovi za pružatelje turističkih usluga
- d. Smanjena ulaganja u infrastrukturu

Što je primarni cilj pristupačnog turizma?

- a. Osigurati da svi ljudi, bez obzira na sposobnosti, mogu uživati u turističkim aktivnostima**
- b. Povećati profit za sustav turizma
- c. Promocija doživljaja luksuznog turizma
- d. Usredotočiti se samo na poboljšanja fizičke pristupačnosti

Kakav je bio utjecaj Globalnog etičkog kodeksa za turizam (UNWTO) iz 1999. godine na pristupačni turizam?

- a. Promicao je jednaka prava i mogućnosti za sve u turizmu.**
- b. Bio je ograničen na rješavanje ekonomskih aspekata turističke dostupnosti.
- c. Obeshrabrivao je univerzalnu dostupnost zbog visokih troškova.
- d. Usredotočen je isključivo na poboljšanja fizičke infrastrukture.

Koji dokument konkretno govori o pravu osoba s invaliditetom na sudjelovanje u turizmu?

- a. Protokol iz Kyota
- b. Opća deklaracija o ljudskim pravima
- c. Globalni etički kodeks za turizam (UNWTO, 1999.)**
- d. Ustav Svjetske zdravstvene organizacije
- e. Niti jedan od navedenih

Zašto se pristupačni turizam smatra ekonomskom prilikom?

- a. Namijenjen je samo osobama s invaliditetom koje često putuju.
- b. Ograničava pristup tržištu ekskluzivnim skupinama.

c. Privlači širok raspon demografskih skupina, uključujući obitelji i starije osobe.

d. Zadovoljava tržišnu nišu koja generira umjerene prihode.

2. Točne/netočne izjave

Pristupačni turizam ima i značajne ekonomske koristi. -

Točno

Pristupačni turizam koristi širokom rasponu ljudi, uključujući starije osobe, roditelje s malom djecom i osobe s privremenim oštećenjima.

Točno

Pristupačni turizam koristi samo osobama s invaliditetom.

Netočno

Usvajanje pristupačne turističke prakse prvenstveno je etička obveza i ne pridonosi gospodarskom rastu.

Netočno

Koncept pristupačnog turizma nadilazi fizički pristup i uključuje osjetilna i kognitivna razmatranja.

Točno

Izraz "Turizam za sve" nastao je u Velikoj Britaniji krajem 1980-ih godina.

Točno

Pojam "Turizam za sve" nastao je u Sjedinjenim Državama tijekom 1980-ih godina.

Netočno

UNWTO naglašava da je pravo na turizam povezano s temeljnim ljudskim pravima, poput prava na odmor i slobodno vrijeme.

Točno

3. Povuci i ispusti

Povežite ključne pojmove s njihovim odgovarajućim definicijama ili opisima.

1. uključiv pristup - uključujući obitelji i starije osobe
2. integrira različite skupine
3. filozofija koja inkorporira načela inkluzivnosti u turističke usluge i proizvode
4. uklanjanje informacijskih prepreka
5. uklanjanje fizičkih prepreka
6. uklanjanje društvenih prepreka
7. turistička okruženja mogu koristiti svi pojedinci
8. turističke usluge mogu koristiti svi pojedinci
9. upotrebljivost neovisno o njihovim sposobnostima

Pristupačni turizam:

Turizam za sve:

Turizam bez prepreka:

Univerzalni dizajn:

Rješenje:

Pristupačni turizam: uklanjanje informacijskih prepreka, uklanjanje fizičkih prepreka, uklanjanje društvenih prepreka

Turizam za sve: uključiv pristup - uključujući obitelji i starije osobe, integrira različite skupine

Turizam bez prepreka: upotrebljivost neovisna o njihovim sposobnostima, turistička okruženja mogu koristiti svi pojedinci, turističke usluge mogu koristiti svi pojedinci

Univerzalni dizajn: filozofija koja uključuje načela inkluzivnosti u turističke usluge i proizvode

4. Kritičko mišljenje

Izazovi i koristi

Analizirajte izazove i koristi povezane s provedbom turizma bez prepreka i načela univerzalnog dizajna u vašoj zemlji. Navedite primjere.

Ne zaboravite navesti članove tima.

5. Praktična primjena

Imajte na umu raskorak u pristupačnosti

Pogledajte video, pa riješite zadatak.

Kako biste povezali sadržaj videozapisa s teorijskim konceptima iz 1. poglavlja, razmotrite sljedeća pitanja:

Video: <https://www.youtube.com/watch?v=uNgEQvPj1N8>

- Koje su specifične praznine u pristupačnosti identificirane u videu i kako su one povezane s izazovima o kojima se govori u 1. poglavlju?
- Kako su poslovne prednosti pristupačnog turizma predstavljene u videu usklađene s gospodarskim prilikama navedenim u 1. poglavlju?
- Koje su strategije implementacije pristupačnog turizma prikazane u videu te kako one korespondiraju s teorijskim pristupima o kojima se raspravlja u 1. poglavlju?
- Na koje načine video ilustrira društveni učinak pristupačnog turizma i kako se to odnosi na koncepte društvene uključenosti o kojima se govori u 1. poglavlju?

Članovi tima:

6. Studija slučaja

Pristupačni turizam u srednjoj Europi

Slučaj

Anna, korisnica invalidskih kolica i strastveni putnik, često se suočava s izazovima prilikom planiranja svojih putovanja. San joj je bio posjetiti Budimpeštu, grad poznat po svojoj bogatoj povijesti i živahnoj kulturi. Međutim, njezina iskustva u pristupačnom turizmu bila su mješavina uspjeha i neuspjeha, bacajući sjenu na važnost turizma bez prepreka i univerzalnog dizajna.

Anna je odlučila posjetiti Budimpeštu nakon što je pročitala o njezinim nastojanjima da poboljša pristupačnost. Odsjela je u hotelu koji se promovirao kao “pristupačan”. Iako je hotel imao rampe i dizalo, kupaonica je bila premalena da bi se uspješno kretala svojim invalidskim kolicima. Osim toga, najbliža autobusna stanica nije imala rampu, zbog čega je javni prijevoz bio nedostupan.

Unatoč tim izazovima, Anna je pronašla neka pozitivna iskustva. Popularni muzej nudio je besplatan najam invalidskih kolica, taktilne izložbe za osobe oštećena vida i videovodiče s prijevodom na znakovni jezik. Anna se također pridružila vođenom pješačkom obilasku koji je sadržavao pristupačnu rutu, što joj je omogućilo da istraži gradske znamenitosti zajedno s drugim posjetiteljima.

Iako je Budimpešta zabilježila napredak u pristupačnom turizmu, praznine ostaju. Poboljšanja javnog prijevoza nisu dovršena, a neki povijesni lokaliteti ne mogu primiti posjetitelje s poteškoćama u kretanju zbog ograničenja povezanih s očuvanjem. Annino mješovito iskustvo naglašava nužnost kohezivnog pristupa razvoju pristupačnog turizma.

Annin slučaj pokazuje i napredak i stalnu potrebu za inicijativama pristupačnog turizma. Provedba načela univerzalnog dizajna, kao što su potpuno pristupačne kupaonice, poboljšani javni prijevoz i sveobuhvatne informacije o putovanju, može transformirati turističko iskustvo za osobe s invaliditetom. Osim toga, suradnja između dionika – lokalnih vlasti, privatnih poduzeća i neprofitnih organizacija – ključna je za stvaranje uključivog turističkog ekosustava.

Pitanja:

1. Prepoznajte izazove - Koji su bili glavni izazovi pristupačnosti s kojima se Anna suočila tijekom svog putovanja u Budimpeštu? Kako su oni usklađeni s općim izazovima pristupačnog turizma?
2. Procijenite prednosti - Na koje je pozitivne primjere pristupačnog turizma Anna naišla u Budimpešti? Kako oni naglašavaju načela univerzalnog dizajna?
3. Predložite poboljšanja - Koje bi konkretne radnje grad Budimpešta mogao poduzeti kako bi poboljšao svoju pristupačnost za turiste poput Anne?
4. Analiza dionika - Koji su dionici odgovorni za rješavanje raskoraka u pristupačnom turizmu i koje bi uloge oni trebali imati?
5. Povezanost s teorijom - Kako Annino iskustvo odražava teoretske koncepte turizma bez prepreka i univerzalnog dizajna o kojima se govori u 1. poglavlju?

7. Flash kartice

Pristupačni turizam osigurava da _____ mogu uživati u turističkim uslugama i okruženju bez prepreka.

svi

Koncept _____ uključuje dizajniranje okruženja koje mogu koristiti svi ljudi, bez obzira na dob, sposobnosti ili status.

univerzalnog dizajna

Turizam bez prepreka usmjeren je na uklanjanje fizičkih, _____ i društvenih prepreka pristupačnosti.

informacijskih

Jedna od ekonomskih prednosti pristupačnog turizma je njegova sposobnost da zadovolji širok raspon demografskih skupina, uključujući obitelji, starije osobe i pojedince _____.

s invaliditetom

Načelo _____ osigurava da su turistička okruženja laka za intuitivno korištenje, čak i za posjetitelje koji prvi put dolaze ili osobe s kognitivnim oštećenjima.

jednostavnosti

Glavni izazov u provedbi pristupačnog turizma je balansiranje očuvanja _____ lokaliteta s potrebom za modernim značajkama pristupačnosti.

baštinskih

Tri dimenzije održivog turizma su ekološka, _____ i ekonomska.

društvena

Skup praksi usmjerenih na uklanjanje fizičkih, informacijskih i društvenih prepreka u turizmu.

pristupačni turizam

Koncept koji osigurava da turističke usluge i okruženje mogu koristiti svi pojedinci, bez obzira na njihove sposobnosti.

turizam bez prepreka

Uključiv pristup turizmu koji integrira različite skupine, uključujući obitelji i starije osobe.

turizam za sve

Široka filozofija koja uključuje načela inkluzivnosti u turističke usluge i proizvode.

Univerzalni dizajn

8. Mentalna mapa

Mentalna mapa pristupačnog turizma

Napravite mentalnu mapu na temelju [1. poglavlja](#) materijala kolegija, fokusirajući se na načela, izazove i prednosti pristupačnog turizma. Upotrijebite vanjski softver za mentalne mape (npr. Canva, Miro, MindMeister) ili ju nacrtajte na papiru, a zatim svoj dovršeni rad učitajte na Moodle.

Osmislite mentalnu mapu koja će ilustrirati temeljne teme pristupačnog turizma. Počnite od središnjeg koncepta i izgradite ogranke kako biste istražili načela poput univerzalnog dizajna, koristi za društvo i poduzeća te izazove u implementaciji. Dodajte primjere ili buduće mogućnosti kako biste obogatili svoju kartu

Upute za zadatak:

1. Odaberite svoj format:

Upotrijebite online alat kao što su MindMeister, Canva ili Miro ili izradite ručno nacrtanu verziju.

2. Uključite ključne koncepte:

Izgradite detaljnu mentalnu mapu koja odražava glavne teme [1. poglavlja](#), pokazujući odnose između koncepata. Koristite boje, ikone ili slike za povećanje jasnoće.

3. Smjernice za prijavu:

- Ako koristite mrežni alat, izvezite kartu kao PDF ili slikovnu datoteku.
- Za ručno nacrtane verzije, snimite jasnu fotografiju ili ih skenirajte.
- Prenesite svoju dovršenu kartu na Moodle u odjeljku “Mind Map Task”.

4. Kriteriji ocjenjivanja:

- Cjelovitost: Uključene su sve ključne teme i koncepti.
- Organizacija: Karta je logično strukturirana i laka za praćenje.
- Kreativnost: Korištenje slika, ikona ili boja poboljšava razumijevanje.

Poglavlje 2. Definicija i vrste invaliditeta

1. Povuci i ispusti aktivnosti

Opis: Pitanja povuci i ispusti omogućuju studentu da poveže dva ili više elemenata i napravi logičke veze na vizualni način. Stvorite pitanja povuci i ispusti koristeći tekst i slike kao alternative koje se mogu povlačiti. H5P Drag and Drop pitanja podržavaju višestruke kombinacije zona koje se mogu povući i ispustiti; jedan-na-jedan, jedan-na-više, više-na-jednog i više-na-više.

U nastavku se traži da riješite pet različitih vježbi tipa povuci i ispusti na temelju 2. poglavlja materijala kolegija, kako biste produbili svoje razumijevanje teme.

1. Povežite pristupe s odgovarajućom definicijom.

- **Povucite stavke:**
 - Funkcionalno ograničenje
 - Administrativna definicija
 - Subjektivna definicija
- **Zone ispuštanja:**
 - **Funkcionalno ograničenje:** Odnosi se na smanjenu sposobnost obavljanja specifičnih zadataka zbog fizičkih ili mentalnih stanja.
 - **Administrativna definicija:** Na temelju podobnosti za državnu potporu ili socijalnu pomoć.
 - **Subjektivna definicija:** Samopercepcija kao osoba s invaliditetom, dobrovoljno definirana.

Ostale postavke H5P:

- Broj dopuštenih pogrešaka: 3.
- Povratna informacija: poruka za točan odgovor: "Odlično!", ako je netočan, upute: "Pokušajte ponovo spojiti definicije."

2. Razvrstaj pojmove prema definicijama SZO-a.

- **Povucite stavke:**

- Oštećenje
- Invaliditet
- Hendikep

- **Zone ispuštanja:**

- **Oštećenje:** Odnosi se na abnormalnost ili nedostatak u strukturi ili funkciji tijela.
- **Invaliditet:** Smanjena sposobnost obavljanja specifičnih aktivnosti kao što je samozbrinjavanje ili rad.
- **Hendikep:** Društvena nepovoljnost uzrokovana oštećenjem ili invaliditetom.

Ostale postavke H5P:

- Zaslون: nasumično mijenjajte stavke koje se mogu povlačiti.
- Povratna informacija o točnom odgovoru.

3. Povucite značajke za svaki model!

- **Povucite stavke:**

- Usredotočuje se na medicinska stanja i biološke osobine.
- Naglašava društvene prepreke i diskriminaciju.
- Kombinira fizičke i psihološke čimbenike.

- **Zone ispuštanja:**

- **Medicinski model:** usredotočuje se na medicinska stanja i biološke osobine.
- **Društveni model:** Ističe društvene prepreke i diskriminaciju.
- **Marginalizirano funkcioniranje:** Kombinira fizičke i psihološke čimbenike.

Ostale postavke H5P: Obojene pozadine za kategorije radi lakšeg razlikovanja.

4. Sparite svaku kategoriju s njezinim primjerima!

- **Povucite stavke:**

- Tjelesni
- Intelektualni

- Mentalni
- Senzorni
- **Zone ispuštanja:**
 - **Tjelesni:** Uključuje smetnje pokretljivosti uzrokovane ozljedom ili genetikom.
 - **Intelektualni:** Odnosi se na poteškoće u komunikaciji, kao što su govorne teškoće.
 - **Mentalni:** Obuhvaća bipolarni poremećaj, shizofreniju i bulimiju.
 - **Senzorni:** pokriva sljepoću, autizam i gubitak sluha.

Ostale postavke H5P: Prikaži točne odgovore nakon neuspješnog pokušaja.

5. Identificirajte glavne kategorije ICF-a!

- **Povucite stavke:**
 - Građa i funkcija tijela
 - Aktivnosti i sudjelovanje
 - Čimbenici okoline
 - Osobni faktori
- **Zone ispuštanja:**
 - **Struktura i funkcija tijela:** Odnosi se na anatomske dijelove kao što su organi i njihove funkcije.
 - **Aktivnosti i sudjelovanje:** Fokusira se na obavljanje i sudjelovanje u određenim zadacima ili ulogama.
 - **Okolinski čimbenici:** Uključuje vanjske utjecaje poput društvenog i fizičkog okruženja.
 - **Osobni faktori:** Razmatraju individualne osobine kao što su stil života i obrazovanje.

Ostale postavke H5P: Bodovanje: svaki točan par vrijedi 1 bod.

2. Kvizovi i testovi

Opis: Pitanje Točno/Netočno jednostavna je i jasna vrsta sadržaja koja može funkcionirati sama ili se kombinirati s drugim vrstama sadržaja kao što je prezentacija tečaja. Složenije pitanje može se stvoriti dodavanjem slike ili videa.

Označite izjavu kao točnu ili netočnu.

1. Pristupačni turizam nema međunarodni značaj.

Točno/ Netočno

2. Postoje tri definicije pristupačnosti.

Točno /Netočno

3. Značenje invaliditeta promijenilo se tijekom proteklih desetljeća.

Točno/ Netočno

4. Invaliditet znači da je osobi teško obavljati određene aktivnosti.

Točno/ Netočno

5. Iz medicinske perspektive invaliditeta, on nije povezan s lošim zdravljem.

Točno/ Netočno

6. Koncept invaliditeta ima univerzalno prihvaćenu definiciju koja se primjenjuje u cijelom svijetu.

Točno /Netočno

7. Svjetska zdravstvena organizacija (WHO) definira invaliditet kao pojam koji obuhvaća oštećenja, ograničenja aktivnosti i ograničenja sudjelovanja.

Točno/ Netočno

8. Društveni model invaliditeta usmjeren je na tjelesna oštećenja, a ne na sudjelovanje u društvu.

Točno /Netočno

9. Prema izvješću WHO-a za 2022. godinu, oko 16% svjetske populacije ima neki oblik invaliditeta.

Točno/ Netočno

10. Invaliditet se smatra stalnim stanjem koje ostaje konstantno tijekom života pojedinca.

Točno /Netočno

Opis: Skup pitanja tipična je vrsta sadržaja kviza. Omogućuje studentu rješavanje niza različitih vrsta pitanja. Možete kombinirati brojne različite vrste pitanja kao što su [Multichoice](#), [Drag and Drop](#) i [Fill in the blanks](#) u skupu pitanja. Kao autor, postoji mnogo postavki koje možete upotrijebiti da bi se ponašao baš onako kako želite. Možete, primjerice, prilagoditi skup pitanja pozadinskim slikama i definirati postotak prolaznosti za studenta.

Skup pitanja također omogućuje dodavanje videozapisa koji se reproduciraju na kraju. Jedan video za uspjeh, drugi ako student padne test. To bi moglo motivirati studente da pokušaju ponovno ako ne uspiju kako bi mogli vidjeti videozapis uspjeha.

Odaberite točan odgovor!

1. Prema WHO-u, što od sljedećeg najbolje opisuje “oštećenje”?

Društvena nepovoljnost koja proizlazi iz invaliditeta ili oštećenja.

Abnormalnost ili nedostatak u psihološkoj ili fiziološkoj strukturi ili funkciji.

Smanjena sposobnost osobe da obavlja određene aktivnosti.

Privremeno stanje uzrokovano bolešću.

2. Koja kategorija invaliditeta uključuje stanja kao što su bipolarni poremećaj, depresija i shizofrenija?

Senzorni invaliditet

Tjelesni invaliditet

Mentalni invaliditet

Intelektualni invaliditet

3. Što naglašava društveni model invaliditeta?

Biološka svojstva i medicinska stanja.

Ulogu društvenih barijera u stvaranju ograničenja.

Psihološke karakteristike pojedinaca.

Ekonomske troškove invaliditeta za društvo.

4. Što je uključeno pod kategoriju “Čimbenici okoliša” u ICF klasifikaciji?

Osobne navike i stil života.

Fizičko i društveno okruženje koje utječe na zdravlje.

Sudjelovanje u društvenim aktivnostima.

Građa i funkcioniranje tijela.

5. Što je bio primarni fokus perspektive građanskih prava na invaliditet tijekom kasnog 20. stoljeća?

Razvijanje medicinskih definicija invaliditeta.

Utvrđivanje socijalne pomoći za osobe s invaliditetom.

Osiguravanje jednakog pristupa i uklanjanje diskriminacije.

Kategorizacija invaliditeta na intelektualne, osjetilne i fizičke.

6. Što od sljedećeg NIJE jedna od osnovnih kategorija invaliditeta relevantnih za pristupačnost turizma?

Senzorni invaliditet

Komunikacijski poremećaj

Tjelesni invaliditet

Ekonomski invaliditet

7. Koja kategorija osoba s invaliditetom može doživjeti sliku ispod?

osoba s fizičkim invaliditetom

osoba s intelektualnim invaliditetom

osoba s mentalnim invaliditetom

osoba sa senzornim invaliditetom

8. Koja kategorija invaliditeta uključuje stanja poput oštećenja vida i sljepoće?

intelektualni invaliditet

tjelesni invaliditet

senzorni invaliditet

mentalni invaliditet

9. Koji je primarni cilj Europske strategije za osobe s invaliditetom?

Klasificiranje invaliditeta u određene kategorije

Osiguranje financijske potpore osobama s invaliditetom

Osigurati jednakost i sudjelovanje u društvu za osobe s invaliditetom

Provesti statističko istraživanje o invaliditetu

10. Prema WHO-u, invaliditet se odnosi na:

samo tjelesna oštećenja

funkcionalna ograničenja i ograničenja sudjelovanja

kulturološke čimbenike koji utječu na oštećenje

privremena zdravstvena stanja

3. Aktivnosti zamjene teksta

Opis: Drag the Words dizajnerima sadržaja omogućuje stvaranje tekstualnih izraza s dijelovima teksta koji nedostaju. Krajnji korisnik povlači dio teksta koji nedostaje na njegovo ispravno mjesto, kako bi formirao potpuni izraz.

Može se koristiti za provjeru sjeća li se korisnik teksta koji je pročitao te razumije li neki pojam. Pomaže korisniku da razmišlja kroz tekst.

1. Povucite točan izraz u prazninu kako biste dovršili rečenicu.

Invaliditet kao _____ ograničenje usredotočuje se na smanjenu sposobnost obavljanja zadataka zbog fizičkih ili mentalnih stanja. _____ definicija temelji se na podobnosti za državnu potporu ili socijalnu pomoć. S druge strane, _____ definicija ovisi o samopercepciji pojedinca kao osobe s invaliditetom.

Riječi za povlačenje: funkcionalno, administrativna, subjektivna

Točan odgovor: Invaliditet kao **funkcionalno** ograničenje usredotočuje se na smanjenu sposobnost obavljanja zadataka zbog fizičkih ili mentalnih stanja. **Administrativna** definicija temelji se na podobnosti za državnu potporu ili socijalnu pomoć. S druge strane, **subjektivna** definicija ovisi o samopercepciji pojedinca kao osobe s invaliditetom.

2. Dovršite rečenice povlačenjem točnih riječi u prazna mjesta.

_____ invaliditet utječe na kretanje i fizičko funkcioniranje, dok _____ invaliditet uključuje poteškoće u komunikaciji i učenju. _____ invaliditet odnosi se na poremećaje mišljenja, emocija ili ponašanja, a _____ invaliditet uključuje oštećenja poput sljepoće ili gubitka sluha.

Riječi za povlačenje: senzorni, tjelesni, mentalni, intelektualni

Točan odgovor: **Tjelesni** invaliditet utječe na kretanje i tjelesno funkcioniranje, dok **intelektualni** invaliditet uključuje poteškoće u komunikaciji i učenju. **Mentalni** invaliditet odnosi se na poremećaje mišljenja, emocija ili ponašanja, a **senzorni** invaliditet uključuje oštećenja poput sljepoće ili gubitka sluha.

3. Povucite točan pojam u prazno kako bi odgovarao definicijama Svjetske zdravstvene organizacije.

_____ se odnosi na abnormalnost ili nedostatak u psihološkoj ili fiziološkoj strukturi ili funkciji. _____ je smanjena sposobnost obavljanja aktivnosti poput rada ili brige o sebi. _____ je društveno nepovoljno stanje uzrokovano oštećenjem ili invaliditetom.

Riječi za povlačenje: invaliditet, hendikep, oštećenje

Točan odgovor: **Oštećenje** se odnosi na abnormalnost ili nedostatak u psihološkoj ili fiziološkoj strukturi ili funkciji. **Invaliditet** je smanjena sposobnost obavljanja aktivnosti poput rada ili brige o sebi. **Hendikep** je društveno nepovoljno stanje uzrokovano oštećenjem ili invaliditetom.

4. Povežite opis s točnim modelom ispunjavanjem praznina.

_____ model fokusiran je na biološke osobine i medicinska stanja. _____ model naglašava društvene prepreke koje ograničavaju pojedince. Koncept _____ funkcioniranja kombinira fizičke i psihičke čimbenike.

Riječi za povlačenje: marginaliziranog, medicinski, društveni

Točan odgovor: **Medicinski** model fokusiran je na biološke osobine i medicinska stanja. **Društveni** model naglašava društvene prepreke koje ograničavaju pojedince. Koncept **marginaliziranog** funkcioniranja kombinira fizičke i psihičke čimbenike.

5. Povucite odgovarajuću riječ da dovršite kategorizaciju.

ICF klasifikacija razlikuje čimbenike _____, koji uključuju vanjske utjecaje, i _____ čimbenike, koji se odnose na osobne osobine poput načina života. Također pokriva _____ i _____, koji se odnose na tjelesne funkcije i sudjelovanje u aktivnostima.

Riječi za povlačenje: aktivnost, okoline, osobne, strukturu

Točan odgovor: ICF klasifikacija razlikuje čimbenike **okoline**, koji uključuju vanjske utjecaje, i **osobne** čimbenike, koji se odnose na osobne osobine poput načina života. Također pokriva **strukturu** i **aktivnost**, koji se odnose na tjelesne funkcije i sudjelovanje u aktivnostima.

Poglavlje 3. Povijesne promjene u položaju osoba s invaliditetom

1. Mentalne i konceptualne mape

Opis: Osnova za individualni ili grupni rad (za više osoba) je sadržaj predstavljen u udžbeniku pod naslovom *"Teorija i praksa pristupačnog turizma u srednjoj Europi – implikacije međunarodne suradnje na projektu"*, točnije poglavlje 3.1, ***"Povijesne percepcije osoba s invaliditetom u različitim razdobljima"*** (stranice 26-34).

Na temelju analize ovog sadržaja pripremaju se mentalne i konceptualne karte koje ilustriraju evoluciju društvenih stavova prema osobama s različitim vrstama invaliditeta kroz opisana razdoblja. Zaključci mogu uključivati nalaze o glavnim stereotipima u svakom povijesnom razdoblju, njihovim temeljnim uzrocima i načinima sprječavanja diskriminacije osoba s invaliditetom.

Rad se može prezentirati u pisanom ili grafičkom obliku. Mogu se koristiti sljedeći alati za vizualizaciju s opcijama jednostavnog uređivanja:

- MindMeister: Omogućuje stvaranje mentalnih mapa online sa značajkama timske suradnje.
- Coggle: Jednostavna i intuitivna platforma za stvaranje mentalnih mapa, često korištena za promišljanje.
- XMind: Sveobuhvatan alat s dodatnim značajkama kao što je izvoz u različite formate i gotove predloške.
- Miro: Svestrana mrežna ploča, idealna za mentalne mape, kao i druge oblike vizualne suradnje.

Moguća rješenja:

Rad na ovoj temi uključuje nekoliko aktivnosti:

Kritička analiza sadržaja udžbenika, konceptualizacija položaja osoba s invaliditetom u razmatranim povijesnim razdobljima, ispitivanje smjerova i čimbenika koji utječu na evoluciju stavova prema invaliditetu, definiranje ključnih stereotipa i istraživanje načina sprječavanja diskriminacije.

Razvijene mentalne mape mogu poslužiti kao temelj za predstavljanje zacrtanih problema, omogućavanje rasprava među svim sudionicima i zajedničko stvaranje jezgrovitih sažetaka i djelotvornih preporuka za sprječavanje diskriminacije osoba s invaliditetom u društvu.

2. Projekti suradnje

Opis: Osnova za individualni ili grupni rad (za više osoba) je sadržaj predstavljen u udžbeniku pod naslovom „*Teorija i praksa pristupačnog turizma u srednjoj Europi – implikacije međunarodne suradnje na projektu*“, točnije poglavlje 3.2, „**Progresivna kretanja**“ (stranice 34-38). Studija može uključivati i analizu studija slučaja aktivnosti institucija, organizacija, poduzeća i udruga koje djeluju u području „Centri za samostalni život“.

Projekt uključuje razvoj cjelovitog koncepta opsega aktivnosti modela „Centar za samostalni život“.

Moguća rješenja:

Projekt „Centar za samostalni život“ može uključivati definiranje ključnih usluga i programa koje će centar nuditi kao podršku osobama s invaliditetom u postizanju veće neovisnosti i uključenosti u društvo. Koncept bi se trebao baviti različitim aspektima kao što su:

- Osnovne usluge: Identificiranje osnovnih usluga koje će centar pružati, kao što je pomoć u svakodnevnim životnim aktivnostima, podrška mobilnosti, obuka za posao, pristupačni stambeni resursi i zagovaranje prava osoba s invaliditetom.
- Ciljna skupina: Definiranje primarne populacije koju centar opslužuje, uključujući osobe s različitim vrstama invaliditeta, te razmatranje specifičnih potreba na temelju dobi, vrste invaliditeta ili drugih čimbenika.
- Partnerstva i suradnje: Ocjrtavanje potencijalne suradnje s lokalnim vlastima, organizacijama za osobe s invaliditetom, pružateljima zdravstvenih usluga i obrazovnim institucijama kako bi se poboljšala mreža podrške za korisnike.
- Programi osposobljavanja i obrazovanja: Osmišljavanje obrazovnih programa i programa osposobljavanja usmjerenih na osnaživanje osoba s invaliditetom, promicanje samozastupanja i jačanje vještina koje doprinose neovisnom životu.
- Angažman zajednice i svijest: Razvijanje strategija za podizanje svijesti o ulozi centra u promicanju pristupačnosti i inkluzije, kao i poticanje zajednice koja pruža podršku osobama s invaliditetom.

- Evaluacija i mjerenje učinka: Uspostavljanje mehanizama za procjenu učinkovitosti pruženih usluga, praćenje napretka i osiguranje kontinuiranog poboljšanja u zadovoljavanju potreba osoba s invaliditetom.

Koncept će biti detaljan plan za uspostavu centra, osiguravajući da bude usklađen s najboljim praksama u neovisnom životu i inkluzivnosti, dok će se također baviti jedinstvenim izazovima s kojima se suočavaju osobe s invaliditetom. Kada više skupina radi na projektima, o njihovim se pretpostavkama može zajednički raspravljati, evaluirati ih kolege iz drugih skupina (Zadaci kolegijalne provjere) ili se može odabrati jedan od razvijenih projekata zbog najvećeg potencijala za uspješnu provedbu.

3. Projektno učenje

Opis: Osnova za individualni ili grupni rad (za više osoba) je sadržaj predstavljen u udžbeniku pod naslovom *"Teorija i praksa pristupačnog turizma u srednjoj Europi – implikacije međunarodne suradnje na projektu"*, točnije poglavlje 3.3. „*Evolucija modela invaliditeta*” (stranice 38-39).

Primjer problema: Koji čimbenici određuju uvjete isključenosti, integracije i socijalne uključenosti i kako možemo prijeći iz isključenosti u uključenost osoba s invaliditetom u društvo?

Moguća rješenja:

Koristeći pristup PBL (projektno učenje), ovaj zadatak potiče sudionike da samostalno ili u grupama razvijaju rješenja usmjerena na preobrazbu karaktera javnih prostora – poput parkova, trgova ili zgrada – unutar poznate lokacije (npr. njihova četvrt ili mjesto stanovanja). Primarni cilj je redizajnirati ove prostore kako bi bolje podržavali društvenu uključenost, posebice za osobe s invaliditetom ili druge marginalizirane skupine.

Zadatak uključuje nekoliko ključnih koraka:

- Istraživanje i analiza: Sudionici će započeti analizom trenutnog stanja odabranog javnog prostora, identificirajući njegova ograničenja u smislu pristupačnosti i inkluzivnosti. To može uključivati procjenu fizičkih prepreka, nedostatka odgovarajućih objekata ili socijalne isključenosti unutar prostora.
- Procjena potreba: Oni će također surađivati s lokalnom zajednicom, uključujući osobe s invaliditetom, starije stanovnike i druge skupine, kako bi razumjeli njihove

specifične potrebe i kako bi prostor mogao biti inkluzivniji. Ovaj korak osigurava da redizajn rješava stvarne, praktične probleme.

- Dizajn i konceptualizacija: Na temelju istraživanja i procjene potreba, sudionici će konceptualizirati potencijalne promjene u prostoru. To bi moglo uključivati dodavanje rampi, širih šetnica, uključivijih oznaka ili prostora koji potiču društvenu interakciju i angažman zajednice.
- Suradnja i ideja: Ako rade u grupama, sudionici će surađivati na razmjeni ideja, usavršavanju koncepata i odabiru najizvedivijih rješenja. Ovaj suradnički pristup odražava procese urbanog planiranja ili projektiranja u stvarnom svijetu, gdje različite perspektive pridonose konačnom ishodu.
- Strategija provedbe: Sljedeći je korak naznačiti kako se predložene promjene mogu provesti. To može uključivati izradu plana projekta, procjenu troškova i razmatranje potencijalnih prepreka. Sudionici će morati kritički razmišljati o tome kako svoje ideje pretvoriti u stvarnost, uzimajući u obzir raspoložive resurse i vremenska ograničenja.
- Prezentacija i povratne informacije: Na kraju, sudionici će predstaviti svoja rješenja grupi studenata, članovima zajednice ili panelu stručnjaka. Ova bi prezentacija trebala istaknuti prednosti predloženih promjena, specifične potrebe kojima se one bave i ukupni učinak na socijalnu uključenost. Povratne informacije od drugih pomoći će u daljnjem usavršavanju prijedloga.

Tijekom projekta sudionici će razviti praktične vještine rješavanja problema, timskog rada i komunikacije, dok će učiti o važnosti univerzalnog dizajniranja javnih prostora koji potiču inkluzivnost i jednakost za sve članove društva. Zadatak u konačnici ima za cilj podizanje svijesti o izazovima s kojima se suočavaju marginalizirane skupine i osnaživanje sudionika da doprinesu stvaranju inkluzivnijeg i pristupačnijeg okruženja.

Poglavlje 4. Zakonska regulativa i politički dokumenti o pristupačnosti i pristupačnom turizmu na međunarodnoj razini i u zemljama koje sudjeluju u projektu

1. Forumi za raspravu

Opis: Osnova za individualni ili grupni rad (za više osoba) je sadržaj predstavljen u udžbeniku pod naslovom „*Teorija i praksa pristupačnog turizma u srednjoj Europi – implikacije međunarodne suradnje na projektu*“, točnije poglavlje 4., „**Pravna regulativa i dokumenti politike o pristupačnosti i pristupačnom turizmu na međunarodnoj razini i u zemljama koje sudjeluju u projektu**” (stranice 40-47).

Forum za raspravu može pokrivati teme povezane s pravnim aktima i strategijama čiji je cilj izjednačavanje uvjeta za osobe s invaliditetom na međunarodnoj razini. Rasprava se može usmjeriti na određeni dokument, analizirajući njegove odredbe i opseg djelovanja vezanih uz socijalno uključivanje.

Moguća rješenja:

Forum za raspravu može se strukturirati tako da se bavi različitim aspektima pravnih okvira i strategija koje promiču uključivanje osoba s invaliditetom u različitim zemljama, s posebnim naglaskom na međunarodne perspektive. Zadatak uključuje sljedeće korake i područja fokusa:

- Uvod u ključne pravne akte i međunarodne strategije - sudionici će započeti upoznavanjem s međunarodnim sporazumima, konvencijama i nacionalnim pravnim okvirima koji su uspostavljeni za potporu pravima i inkluziji osoba s invaliditetom. Ključni dokumenti poput *UN-ove konvencije o pravima osoba s invaliditetom (CRPD)*, *Europske strategije za osobe s invaliditetom* ili slični zakoni mogu poslužiti kao primarni izvori za raspravu.
- Analiza specifičnih dokumenata - rasprava se može usredotočiti na jedan dokument, kao što je određeni zakon ili međunarodna strategija. Sudionici će imati zadatak pregledati odredbe dokumenta, ocijeniti njegovu usklađenost s načelima uključivosti, pristupačnosti i nediskriminacije. To bi moglo uključivati utvrđivanje prednosti i slabosti dokumenta u kontekstu primjene u stvarnom svijetu.

- Opseg djelovanja za socijalnu uključenost - sudionici će analizirati kako dokument ili strategija definira i bavi se aktivnostima vezanim uz socijalnu uključenost. Na primjer, predlaže li konkretne mjere za poboljšanje pristupa obrazovanju, zdravstvenoj zaštiti, zapošljavanju i javnim prostorima za osobe s invaliditetom? Na koji način uključuje lokalne vlasti, zajednice i organizacije u osiguravanje učinkovite provedbe ovih aktivnosti?
- Komparativna analiza - ako vrijeme dopušta, sudionici mogu usporediti više zakonskih akata ili strategija iz različitih zemalja ili regija, procjenjujući njihovu učinkovitost u postizanju uključenosti osoba s invaliditetom. To bi moglo dovesti do rasprava o najboljim praksama te izazovima i prilikama za poboljšanje u različitim pravnim sustavima.
- Implikacije i preporuke - nakon analize, sudionici će biti potaknuti na razmišljanje o praktičnim implikacijama ovih pravnih akata i strategija za osobe s invaliditetom. Koji su ishodi u stvarnom svijetu za pojedince, zajednice i društva? Na temelju svoje analize, sudionici mogu predložiti preporuke za jačanje postojećih zakonskih okvira, poboljšanje provedbe ili stvaranje novih politika koje bolje odgovaraju potrebama osoba s invaliditetom.
- Angažman i interakcija - forum također može uključivati aktivnu interakciju među sudionicima, s grupnim raspravama, raspravama i sesijama pitanja i odgovora gdje pojedinci mogu predstaviti svoja stajališta, odgovoriti na pitanja i zajedni istraživati rješenja. Ova razmjena ideja pomoći će u poboljšanju razumijevanja načina na koji pravni i strateški okviri mogu dovesti do značajne socijalne uključenosti.
- Završna prezentacija i zaključak - na kraju će sudionici prezentirati svoje nalaze i zaključke na strukturiran način, sažimajući ključne točke svoje analize i potencijalna poboljšanja za koja smatraju da su potrebna u pravnim okvirima i međunarodnim strategijama. To se može učiniti putem pisanih izvješća, prezentacija ili grupnih rasprava.

Usredotočujući se na raskrižje zakona, politike i socijalne uključenosti, ovaj zadatak pruža sudionicima dublje razumijevanje kako pravni akti i strategije mogu pomoći u stvaranju inkluzivnijeg i pravednijeg društva za osobe s invaliditetom. Suradnički pristup potiče kritičko razmišljanje, analizu i konstruktivan dijalog, pridonoseći boljem razumijevanju složenosti koja je sastavni dio postizanja pune uključenosti.

2. Uključivanje stručnjaka u nastavu, u obliku interaktivnih aktivnosti

Opis: Osnova za individualni ili grupni rad je sadržaj predstavljen u udžbeniku pod naslovom „*Teorija i praksa pristupačnog turizma u srednjoj Europi – implikacije međunarodne suradnje na projektu*“, točnije poglavlje 4., „**Pravna regulativa i politički dokumenti o pristupačnosti i pristupačnom turizmu na međunarodnoj razini i u zemljama koje sudjeluju u projektu**“: „Globalni etički kodeks za turizam i pristupačnost“ i „Okvirna konvencija o etici turizma“ (str. 47-48).

Pozivanje stručnjaka koji predstavljaju različite skupine, poput odvjetnika, pojedinaca koji rade u organizacijama, institucijama ili udrugama povezanim s promicanjem jednakih mogućnosti za osobe s invaliditetom, kao i predstavnika zajednice osoba s invaliditetom. Detaljna analiza aktualnih dokumenata vezanih uz etiku u turizmu i očekivane promjene u ovom području.

Moguća rješenja:

- Organiziranje tematskih radionica sa stručnjacima (ciljevi radionice: razumijevanje uloge zakona u osiguravanju pristupačnosti i jednakosti; upoznavanje sudionika s najboljim praksama u pristupačnom turizmu).
- Analiza dokumenata koji se odnose na etiku u turizmu (ciljevi analize: procjena učinkovitosti važećih propisa i preporuka o pristupačnosti; izrada prijedloga za izmjene etičkih dokumenata).
- Sastanci i intervjui s predstavnicima različitih skupina (ciljevi susreta: stjecanje dubljeg razumijevanja potreba i očekivanja osoba s invaliditetom u turizmu).
- Izrada preporuka i akcijskih planova (ciljevi preporuka: izrada praktičnih smjernica za javne i privatne institucije u području pristupačnog turizma).

Ishodi ovih aktivnosti uključuju značajno proširenje znanja sudionika o etici i pristupačnosti u turizmu. Osim toga, potaknut će povećanu svijest o potrebama i izazovima s kojima se suočavaju osobe s invaliditetom.

3. Vježbe igranja uloga

Opis: Osnova za individualni ili grupni rad (za više osoba) je sadržaj predstavljen u udžbeniku pod naslovom „*Teorija i praksa pristupačnog turizma u srednjoj Europi – implikacije međunarodne suradnje na projektu*“, točnije poglavlje 4., „**Pravna regulativa i politički**

dokumenti o pristupačnosti i pristupačnom turizmu na međunarodnoj razini i u zemljama koje sudjeluju u projektu” (stranice 48-68).

Sudionik obuke može preuzeti određenu ulogu, poput organizatora turizma za osobe s invaliditetom, vlasnika hotela ili restorana ili upravitelja prijevoznike tvrtke koji nastoji učiniti svoje usluge univerzalno dostupnima. U kontekstu ove uloge, polaznik može ispitati pravni okvir koji regulira turističke aktivnosti, koristeći opise zakonodavstva odabranih europskih zemalja iz udžbenika.

Moguća rješenja:

U ovoj aktivnosti sudionici se potiču da prihvate određenu ulogu koja je usklađena s različitim komponentama sustava turizma. Te uloge mogu uključivati:

- Organizator turizma specijaliziran za usluge osobama s invaliditetom.
- Vlasnik hotela ili restorana koji nastoji stvoriti univerzalno dostupno okruženje.
- Voditelj prijevoznikog poduzeća s ciljem osiguravanja uključivih mogućnosti putovanja za sve klijente.
- Poduzetnik koji planira razviti ili unaprijediti turističku infrastrukturu s fokusom na pristupačnost.

Ciljevi - primarni cilj je da sudionici steknu dublje razumijevanje pravnih, operativnih i etičkih aspekata inkluzivnog turizma iz perspektive uloge koju su odabrali. Ulaskom u ove uloge, sudionici mogu istražiti praktične izazove i prilike implementacije načela univerzalnog dizajna i stvaranja pristupačnih usluga.

Poglavlje 5: Organizacije koje podupiru putovanja za osobe s invaliditetom u Europi i zemljama uključenim u projekt

1. Video zadaci

Opis:

Zadatak je uključiti gledanje i analizu videa relevantnih za sadržaj kolegija, odnosno podizanje svijesti o važnosti pristupačnog turizma i specifičnim zahtjevima i potrebama osoba s invaliditetom tijekom njihovih putovanja. Ova metoda pruža različite materijale za učenje i perspektive te uključuje vizualne i auditorne studente. Cilj mu je pružiti raznolik i privlačan materijal za učenje i ilustrirati teorijske koncepte praktičnim primjerima.

Moguće rješenje 1:

Pogledajte video u prilogu zadatka i raspravljajte o njegovom sadržaju, kvaliteti i atraktivnosti (https://youtu.be/yWzMrKWpA_4).

Video se odnosi na proces certifikacije pristupačnog turizma. Što mislite, koliko su informacije relevantne za pristupačni turizam? Je li kvaliteta informacija koje dobivate iz ovog videa zadovoljavajuća? Kako biste poboljšali kvalitetu videa, ako mislite da bi se kvaliteta trebala poboljšati?

Moguće rješenje 2:

Pogledajte video za ovaj zadatak (<https://youtu.be/TuVmHZsPtW0>).

Kako biste ocijenili kvalitetu informacija u ovom videu? Je li fokus priče više na pristupačnosti ili na uključivosti Irske (objasnite svoj odgovor)? Biste li savetovali destinacijama da naprave slične videozapise o svom pristupačnom turizmu? Kad biste izradili video o pristupačnom turizmu u svojoj zemlji, na koje biste se komponente ponude posebno usredotočili? Kako biste kreirali ovaj sadržaj?

2. Studija slučaja

Opis:

Studentima se daje detaljan scenarij relevantan za njihov stvarni sadržaj kolegija (u ovom konkretnom slučaju, sadržaj se odnosi na različite organizacije čiji je cilj poboljšati kvalitetu pristupačnog turizma i iskustva putovanja osoba s invaliditetom). Studenti moraju analizirati scenarij, identificirati ključne probleme i predložiti rješenja.

Ovom metodom potiče se kritičko razmišljanje i rješavanje problema kroz jačanje istraživačkih vještina. Metoda podržava razvoj vještina mišljenja višeg reda, ali iz perspektive projekta najvažniji je proces senzibiliziranja studenata za ovaj iznimno relevantan i osjetljiv segment društva.

Moguće rješenje:

Nasumično odaberite jedan primjer razvoja pristupačnog turizma u svakoj zemlji. Posjetite web stranice ovih atrakcija i istražite njihov razvoj, lokaciju, politiku cijena i kvalitetu informacija. Je li kvaliteta informacija o svakoj atrakciji dostatna iz perspektive korisnika pristupačnog turizma? Jesu li same web stranice dostupne korisnicima? Odaberite jednu od ovih web stranica koju biste ocijenili kao primjer najbolje prakse i istaknite ključne značajke web stranice koje ovu atrakciju razlikuju od svih ostalih.

3. Uključivanje stručnjaka u nastavu, u obliku interaktivnih aktivnosti

Opis:

Ovo je izvrsna metoda jer omogućuje stručnjacima da govore o svom području, posebice o važnosti i specifičnostima svojih organizacija. Osim toga, ti stručnjaci mogu djelovati kao mentori za studentske projekte i pružiti vrijedne povratne informacije. Na taj način studenti mogu steći puno više znanja i učiti iz iskustava stručnjaka. Osim stjecanja teorijskih znanja, ova metoda daje stvarnu dimenziju teorijskim pojmovima.

Moguće rješenje:

Nastavnik poziva stručnjaka koji radi u organizaciji koja podupire putovanja za osobe s invaliditetom u određenoj zemlji. U prvom dijelu nastave stručnjak daje uvid u rad organizacije,

njene ciljeve i dugoročne planove. U drugom dijelu radionice studenti rade u grupama i dobivaju konkretan problem s kojim se stručnjak susreo u svom radu. U obliku igre uloga studenti rješavaju problem i dobivaju povratnu informaciju od stručnjaka. Druga mogućnost je rasprava o konkretnoj situaciji iz stvarnog života i predstavljanje različitih perspektiva i rješenja problema. Studente se potiču na kritičko i kreativno razmišljanje kako bi pronašli različite pristupe rješavanju problema.

Motivacija za angažiranje stručnjaka u nastavu je uključiti studente i dati im priliku da sudjeluju u raspravi s osobom koja ima stvarno iskustvo u razvoju pristupačnog turizma ili poboljšanju kvalitete života osoba s invaliditetom.

Poglavlje 6. Karakterizacija potražnje za pristupačnim turizmom i njihovih specifičnih potreba tijekom turističkih aktivnosti

1. Kvizovi i testovi

Tko su primarni korisnici pristupačnog turizma?

- a) Samo osobe s invaliditetom
- b) Obitelji s malom djecom
- c) Starije osobe, osobe s invaliditetom i obitelji**
- d) Profesionalni sportaši

Koja je glavna ekonomska korist od pristupačnog turizma?

- a) Smanjuje potrebu za specijaliziranim objektima
- b) Cilja na širi raspon demografskih skupina, povećavajući prihod**
- c) Ograničava turističke usluge na određenu nišu
- d) Smanjuje ukupnu potražnju za putovanjima.

Što se želi postići 'Turizmom za sve'?

- a) Jednak pristup turističkim iskustvima za sve**
- b) Isključive usluge za osobe s invaliditetom
- c) Ograničavanje pristupa radi zaštite baštine
- d) Davanje prednosti ekonomskim nad etičkim razlozima

Koja vrsta invaliditeta obično zahtijeva taktilne karte i audio vodiče?

- a) Tjelesni nedostaci
- b) Senzorni nedostaci**
- c) Kognitivni nedostaci
- d) Nedostaci povezani s godinama

Što je ključni izazov u promicanju pristupačnog turizma?

a) Velika konkurencija među pristupačnim destinacijama

b) Nedostatak svijesti i obuke dionika

c) Prevelika zasićenost pristupačnim sadržajima

d) Smanjenje kvalitete usluge za druge turiste

Kakvu ulogu igraju nevladine organizacije u pristupačnom turizmu?

a) Razvijaju politike za provođenje vladinih mjera

b) Zagovaraju i podižu svijest o pristupačnosti

c) Financiraju isključivo projekte pristupačne infrastructure

d) Reguliraju međunarodna putovanja za osobe s invaliditetom.

Koja skupina obično NIJE uključena u ciljno tržište pristupačnog turizma?

a) Osobe s privremenim invaliditetom

b) Starije osobe

c) Elitni sportaši

d) Obitelji s malom djecom

Točno ili netočno: Pristupačni turizam koristi samo osobama s invaliditetom.

Odgovor: Netočno

Točno ili netočno: Usvajanje univerzalnog dizajna u turističkoj infrastrukturi je i etička i ekonomska prilika.

Odgovor: Točno

Točno ili netočno: Osobe s privremenim ozljedama ne smatraju se dijelom demografije pristupačnog turizma.

Odgovor: Netočno

Točno ili netočno: Nedostatak informacija o pristupačnosti značajna je prepreka putovanju za osobe s invaliditetom.

Odgovor: Točno

2. Zadatak mentalne mape/konceptualne karte

Napravite **mentalnu mapu** na temelju tema iz poglavlja 6. Elementi:

- Središnja ideja: “Pristupačni turizam i njegova potražnja”
- Glavne grane: korisnici, specifične potrebe, ekonomski učinak i izazovi
- Podgrane: Primjeri za svaku glavnu granu (npr. Korisnici → Tjelesne poteškoće, Senzorne poteškoće, Kognitivne poteškoće).

Upotrijebite ili vanjski softver za mentalne mape (npr. Canva, Miro, MindMeister) ili ga nacrtajte na papiru, a zatim svoj dovršeni rad prenesite na Moodle.

Osmislite mentalnu mapu koja će ilustrirati temeljne teme pristupačnog turizma i njegovu potražnju. Počnite od središnjeg koncepta i definirajte grane za istraživanje.

Upute za zadatak:

1. Odaberite svoj format:

upotrijebite online alat kao što je MindMeister, Canva ili Miro ili izradite ručno nacrtanu verziju.

2. Uključite ključne koncepte:

Izgradite detaljnu mentalnu mapu koja odražava glavne teme 6. poglavlja, pokazujući odnose između koncepata. Koristite boje, ikone ili slike za povećanje jasnoće.

3. Smjernice za prijavu:

- Ako koristite mrežni alat, izvezite kartu kao PDF ili slikovnu datoteku.
- Za ručno nacrtane verzije, snimite jasnu fotografiju ili je skenirajte.
- Prenesite svoju dovršenu kartu na Moodle u odjeljku “Mind Map Task”.

4. Kriteriji ocjenjivanja:

- Cjelovitost: uključene su sve ključne teme i koncepti.
- Organizacija: Karta je logično strukturirana i jednostavna za praćenje.
- Kreativnost: korištenje slika, ikona ili boja poboljšava razumijevanje.

3. Projektni zadatak učenja

“Dizajniranje inkluzivnog turističkog iskustva”

Odaberite destinaciju. Analizirajte ju u grupama i osmislite turistički paket za inkluzivnu destinaciju. Elementi:

1. Opis postojećeg stanja (analiza destinacije – koliko je usklađena s načelima pristupačnog turizma).
2. Opis ciljnog segmenta (npr. starije osobe, obitelji, osobe sa senzornim poteškoćama).
3. Specifični sadržaji i usluge prilagođene njihovim potrebama (npr. taktilne karte, pristupačan prijevoz).
4. Marketinške strategije s naglaskom na inkluzivnost, kako razviti destinaciju.

Elementi zadatka:

Pripremite prezentaciju (najmanje 15 slajdova) i jednu stranicu i pošaljite je na Moodle.

Poglavlje 7. Specifičnosti zemalja uključenih u istraživanje. Fokus i rezultati istraživanja pristupačnog turizma u pojedinim zemljama

1. Forum za rasprave

Opis:

Ova metoda omogućuje online platformu na kojoj studenti mogu objavljivati odgovore na upite i sudjelovati u raspravi sa svojim kolegama. Potiče kritičko razmišljanje i artikulaciju ideja, promičući vještine pismene komunikacije. Cilj je razviti kritičko mišljenje i vještine debatiranja te potaknuti refleksivnu i artikuliranu komunikaciju.

Moguće rješenje:

Trebalo bi razviti raspravu među studentima kako bi se potaknulo kritičko razmišljanje o različitim perspektivama razvoja pristupačnog turizma u Hrvatskoj, Mađarskoj, Poljskoj i Rumunjskoj. Uz raspravu o razlikama između zemalja i specifičnostima njihova razvoja, važno je odrediti i kontekst razvoja pristupačnog turizma.

Rasprava bi se trebala posebno usredotočiti na zaključke sažetaka literature, a ne samo na postavljene probleme i pitanja. Također, potrebno je raspraviti različite specifične istraživačke interese – treba li biti više suradnje između različitih autora i područja? Općenitije, studenti bi trebali raspravljati o kvaliteti diseminacije rezultata dobivenih u ovim studijama – na koji je način moguće rezultate prezentirati općoj populaciji i na temelju toga generirati veću društvenu korist?

2. Projektno učenje

Opis:

Cilj ove metode je razviti dugoročni projekt u kojem studenti ispituju složeno pitanje, problem ili izazov, što kulminira konačnim proizvodom ili prezentacijom. Ova se metoda koristi za poticanje dubokog uključivanja studenata u sadržaj, pružanje mogućnosti za primjenu u stvarnom svijetu i poticanje suradnje, kreativnosti i kritičkog razmišljanja, između ostalog. Treba razvijati različite vještine studenata, od istraživanja do prezentacije.

Moguće rješenje:

Odaberite jednu od četiri zemlje ispitane u ovom poglavlju i odgovorite na sljedeća pitanja:

- 1) Je li perspektiva razvoja pristupačnog turizma primjerena ili neki aspekti još uvijek nedostaju?
- 2) Bavi li se pristupačni turizam pitanjem ljudskih prava u dotičnoj zemlji?
- 3) Koja se komponenta turističke ponude najčešće analizira ili razmatra?
- 4) Kada biste imali priliku provesti primarno istraživanje o pristupačnom turizmu u odabranoj zemlji, na što biste se fokusirali? Objasnite svoj izbor.
- 5) Da imate priliku surađivati samo s jednim dionikom u području pristupačnog turizma za svoje primarno istraživanje, koga biste odabrali i zašto?

Na temelju svojih rezultata izradite prezentaciju od 15 slajdova i raspravite svoje zaključke s kolegama.

3. Zadatak kolegijalne provjere

Opis:

Cilj je da studenti jedni drugima recenziraju rješenja i daju povratnu informaciju o radu na temelju postavljenih kriterija. Ovo će omogućiti studentima da unaprijede svoje vještine uređivanja i recenziranja, razviju vještine vrednovanja i kritičkog mišljenja te potaknu osjećaj odgovornosti i pravednosti. Glavni cilj je poboljšati pisane i analitičke vještine.

Moguće rješenje:

Idite na Google Scholar i saznajte je li pristupačni turizam u svakoj zemlji (od četiri proučavane) u većoj mjeri analiziran na engleskom ili na nacionalnom jeziku (koristite prevoditelja da biste dobili ove informacije). Smatrate li rezultate iznenađujućim? Što mislite, zbog čega dolazi do takve situacije, je li to specifičnost zemlje?

Napišite svoje odgovore u 350 riječi kao kritičku bilješku. Nakon toga zamijenite svoje odgovore s nekim iz grupe i pokušajte pronaći sličnosti i razlike između svojih odgovora. Raspravite međusobno svoje rezultate i podijelite svoja iskustva s ostatkom grupe.

4. Studije slučaja

Studentima se daje detaljan scenarij relevantan za njihov stvarni sadržaj kolegija (u ovom konkretnom slučaju, sadržaj je povezan sa zaključcima pregleda literature u sve četiri projektne zemlje). Studenti moraju analizirati scenarij, identificirati ključne probleme i predložiti rješenja.

Ovom metodom potiče se kritičko razmišljanje i rješavanje problema kroz jačanje istraživačkih vještina. Podržava razvoj vještina mišljenja višeg reda, ali iz perspektive projekta najvažniji je proces senzibiliziranja studenata za ovaj iznimno relevantan i osjetljiv segment društva.

Moguće rješenje 1:

"Pregled literature uključuje znanstvene publikacije i turističke priručnike koji su razvijeni uglavnom u posljednjih deset godina, u odnosu na turizam koji je razvijen u Poljskoj. Odabrane publikacije usredotočene su prvenstveno na turizam za osobe s invaliditetom i starije osobe, a u širem kontekstu također na potrebe ljudi koji putuju s djecom."

Odgovorite i raspravite sljedeća pitanja na temelju vašeg prethodnog znanja dobivenog na kolegiju i zaključaka iz istraživanja literature u Poljskoj:

- 1) Usredotočuje li se istraživanje znanstvene literature u Poljskoj na sve skupine ljudi koji mogu imati koristi od razvoja pristupačnog turizma? Ako ne, koga još treba uključiti da bi se osigurala pouzdanost dobivenih rezultata?
- 2) Je li vremenski okvir istraživanja u skladu s razvojem pristupačnog turizma u svjetskim destinacijama?
- 3) Istraživanja o pristupačnom turizmu u Poljskoj prilično su raznolika. Što mislite, što je potaknulo ovaj istraživački interes? Pokušajte pronaći odgovor iz perspektive društvene svijesti.

Moguće rješenje 2:

Nakon što ste analizirali sve četiri zemlje, razmislite koji specifični istraživački problemi ostaju za rješavanje. Daju li trenutne studije preporuke za održivi i uključivi rast turizma? Koje metode

prikupljanja podataka dominiraju - intervjui, ankete, analiza politike, promatranje mjesta ili nešto treće? Usredotočuju li se studije više na ponudu ili potražnju na tržištu? Koji su vas rezultati posebno iznenadili?

Poglavlje 8. Tehnička rješenja za pristupačnost

1. Flash kartice

Opis: ova vrsta sadržaja omogućuje autorima stvaranje jedne flash kartice ili skupa flash kartica koje sadrže i pitanja i odgovore. Studenti trebaju popuniti tekstualno polje i potom provjeriti točnost svog rješenja.

Moguća pitanja za svaku karticu:

1. **P:** Koje su četiri glavne prepreke putovanju za osobe s invaliditetom navedene u dokumentu?
O: Intrinzične, ekonomske, okolišne i interaktivne prepreke.
2. **P:** Zašto je pristup informacijama kritičan u pristupačnom turizmu?
O: Pomaže osobama s invaliditetom u planiranju putovanja identificiranjem pristupačnog smještaja, mogućnosti prijevoza i atrakcija.
3. **P:** Navedite dva tehnološka rješenja koja pomažu osobama s oštećenjem vida u turizmu.
O: Aplikacije proširene stvarnosti (AR) i nosive tehnologije poput pametnih narukvica ili oznaka.
4. **P:** Koje su značajke pristupačnosti preporučene za hotelski smještaj?
O: Tuševi bez preklopnika, rampe, podesivi kreveti, vizualni i zvučni alarmi i pristupačno parkiralište.
5. **P:** Kako tehnologije virtualne i proširene stvarnosti koriste pojedincima s invaliditetom u turizmu?
O: Omogućuju virtualne obilaske odredišta i pružaju informacije o pristupačnosti, omogućujući bolje planiranje putovanja.
6. **P:** Što je zero-entry pool i zašto je značajan?
O: Bazen s postupnim nagibom za ulazak, koji omogućuje lak pristup osobama s poteškoćama u kretanju.

7. **P:** Kakvu ulogu igraju pomoćne tehnologije poput motoriziranih invalidskih kolica u pristupačnom turizmu?

O: Poboljšavaju mobilnost i samostalnost osoba s invaliditetom tijekom njihovih putovanja.

8. **P:** Koje mjere mogu učiniti rekreacijske sadržaje na otvorenom pristupačnijim?

O: Pristupačne staze, prilagodljiva sportska oprema, senzorni vrtovi i inkluzivna igrališta.

9. **P:** Navedite dvije ključne značajke pristupačnih sustava javnog prijevoza.

O: Niskopodni autobusi s rampama i audio/vizualnim najavama.

10. **P:** Zašto je u pristupačnom turizmu neophodna obuka osoblja?

O: Kako bi se osiguralo da osoblje može s poštovanjem i učinkovito pomoći gostima s invaliditetom.

2. Uključivanje stručnjaka u nastavu, u obliku interaktivnih aktivnosti

Opis : Uključivanje stručnjaka u nastavu u učionici vrlo je obogaćujuće iskustvo za studente, jer mogu učiti izravno od ljudi s dubokim poznavanjem predmetnog područja. Interaktivne aktivnosti mogu biti osobito korisne jer potiču studente na razmišljanje, propitivanje i aktivno sudjelovanje.

Moguća rješenja:

Radionice i praktične demonstracije: osoba s invaliditetom ili osoba za podršku koja radi s osobama sa specifičnim potrebama može prezentirati primjer u razredu, a studenti mogu aktivno sudjelovati u zadacima (npr. pomaganje osobi s invaliditetom u kolicima da se kreće po učionici i hodniku zgrade). Osim toga, stručnjak može objasniti teoretsku pozadinu, specifična iskustva i odgovoriti na pitanja studenata.

Situacijske vježbe i igranje uloga: nakon izvješća osobe s invaliditetom, studenti mogu isprobati različite prepreke u svojim svakodnevnim životnim aktivnostima, na primjer, nakon oštećenja vida (pokrivanjem očiju), studenti se moraju snalaziti u posebno opremljenoj učionici oslanjajući se na svoj sluh i dodir, koristeći neku vrstu tehnološke aplikacije.

Kreativna radionica: nakon što stručnjak ili pozvana osoba informira studente o mogućim problemima i poteškoćama prisutnim u trenutnoj turističkoj aktivnosti, kao grupni zadatak, studenti mogu raspravljati i kreirati ideje, moguća rješenja, tehnološke spoznaje koje mogu koristiti u procesu pristupačnosti.

Interaktivne panel rasprave. Tijekom panel rasprave mogu saznati perspektive nekoliko stručnjaka dok aktivno sudjeluju u raspravi.

Interaktivni online alati i aplikacije: stručnjak može demonstrirati različite digitalne alate i aplikacije koji mogu pomoći studentima u njihovom učenju ili kreativnom radu. Na primjer, virtualne ture, AR aplikacije, online karte. Online alati pružaju interaktivna iskustva učenja koja se mogu lako integrirati u lekcije i služe za različite stilove učenja.

3. Projekti suradnje

Opis: Grupni zadaci iznimno su korisni u učenju u učionici jer mogu pomoći u razvoju i učenju studenata na mnogo načina. U grupnom radu studenti ne samo da mogu steći znanja vezana uz predmet, već i razviti vještine kao što su komunikacija, suradnja, rješavanje problema i kritičko mišljenje.

Studenti će u grupama od po četiri osobe razvijati rješenja za koja vjeruju da, na temelju poznavanja nastavnog plana i programa, mogu pomoći integraciji osoba s invaliditetom u turizam. Svaka skupina treba navesti rješenja u različitim kategorijama: rješenja za smještajne kapacitete, rješenja za ostale ugostiteljske objekte, rješenja za prirodne turističke atrakcije, rješenja za kulturne atrakcije, rješenja za online prostore. U gornjim kategorijama trebali bi zamisliti i kreirati 2-3 rješenja kao kategorije koje su inovativne i pomažu osobama s različitim poteškoćama u pristupu, snalaženju i informiranju. Što se tiče definiranih rješenja, preporučljivo je ne fokusirati se na jednu skupinu osoba s invaliditetom, već zamisliti rješenja za različite probleme (npr. za osobe oštećena vida, za osobe smanjene pokretljivosti, za osobe s oštećenjem sluha). Sažeto su prikazana zamišljena tehnološka rješenja, dani su opisi, navedeno za koju ciljnu skupinu bi se rješenje moglo predvidjeti i za koju vrstu turističkog lokaliteta bi se moglo optimalno projektirati. Kreirana rješenja prezentiraju svojim kolegama studentima, kako bi se međusobno informirali i proširili svoje znanje o predmetu.

Konkretna projektne ideje za suradnju:

1. Revizija pristupačnog turizma

Studenti surađuju u procjeni pristupačnosti lokalne turističke atrakcije, poput muzeja, parka ili hotela. Oni identificiraju prepreke, predlažu poboljšanja i izrađuju izvješće s korisnim preporukama.

2. Dizajnirajte inkluzivnu aplikaciju za putovanja

Grupa dizajnira prototip za mobilnu aplikaciju koja pomaže osobama s invaliditetom pronaći pristupačan smještaj, opcije prijevoza i atrakcije. Aplikacija bi mogla integrirati značajke poput glasovnih naredbi, taktilnih karata i AR navigacije.

3. Razvijte iskustvo virtualnog obilaska

Tim dizajnira virtualnu stvarnost ili obilazak od 360 stupnjeva poznatog turističkog odredišta, ističući dostupne značajke i prikazujući kako takva tehnologija koristi ljudima s poteškoćama u kretanju.

Poglavlje 9. Nevidljivi zidovi: pitanje jezičnih barijera

1. Zadatak reflektivnog dnevnika

Prevladavanje jezičnih barijera u turizmu

Razmislite o osobnom ili hipotetskom iskustvu gdje su jezične barijere utjecale na vašu interakciju u turističkom okruženju. Kako je to utjecalo na pristupačnost usluge ili odredišta? Koja su rješenja ili strategije mogle poboljšati iskustvo?

- Napišite 400-600 riječi u stilu objave na blogu, u kojoj dijelite svoja iskustva.
- Uključite najmanje dva primjera.

2. Projekt suradnje

Dizajniranje višejezičnih rješenja za pristupačni turizam

Radite u grupama od 3-5 studenata na dizajniranju praktičnog rješenja (npr. aplikacije, vodiča ili sustava znakovlja) koje pomaže u prevladavanju jezičnih barijera u turizmu. Vaš bi se projekt trebao usredotočiti na uključivost i korisnost za različite skupine, uključujući osobe s invaliditetom.

- Pošaljite pisani prijedlog (600-900 riječi) s pojedinostima o svojoj ideji, korisnicima kojima je namijenjena i prednostima.
- Pripremite poster o svojoj ideji i također ga pošaljite na Moodle.
- Za suradnju su dostupni forum ili grupni chat u Moodleu.
- Ne zaboravite u dokument navesti imena članova grupe.
- Rok za predaju: datum

Informacijski zid Zadatak 1:

Istraživanje neverbalnih komunikacijskih alata

Istražite i objavite primjere neverbalnih alata (npr. piktograma, gesta ili tehnologija) koji pomažu premostiti jezične praznine u turizmu.

- Objavite barem jedan primjer na ploči za raspravu i objasnite njegovu učinkovitost u 100-150 riječi.
- Komentirajte najmanje dvije druge objave, predlažući dodatne kontekste u kojima bi alati mogli biti korisni.

Informacijski zid Zadatak 2:

Studije slučaja u pristupačnosti jezika

Pronađite studiju slučaja iz stvarnog svijeta u kojoj je pristupačnost jezika uspješno riješena. Podijelite sažetak studije slučaja i njezine rezultate na Cooglu (pogledajte poveznicu na Moodleu).

- Uključite sažetak od 200 riječi s relevantnim poveznicama ili citatima u Excalidrawu.

Poglavlje 10. Osiguranje infokomunikacijske dostupnosti

1. Vježbe igranja uloga

Vježba igranja uloga 1:

Dostupnost usluga za korisnike

U parovima odigrajte scenarij u kojem je jedna osoba turist sa specifičnim potrebama pristupačnosti (npr. oštećenje vida, jezična barijera), a druga osoba je pružatelj usluga.

- Koristite Teams/Google Meet/Zoom itd. i snimite interakciju u trajanju od 3 do 5 minuta.
- Nakon igranja uloga, sudionici svoja razmišljanja bilježe u formi eseja od 200 riječi o tome što je bilo izazovno i koja su rješenja uspjela.
- Prenesite svoj video i razmišljanje na Moodle do [datum].

Vježba igranja uloga 2:

Simulacija prepreka i rješenja

Pojedinačno simulirajte navigaciju turističkom web stranicom s izazovima pristupačnosti (npr. ograničeni alternativni tekst, neintuitivni dizajn). Napišite osvrt na iskustvo i predložite poboljšanja.

- Pošaljite razmišljanje od 300 riječi u kojem opisujete svoja otkrića i preporuke.
- Recenzirajte najmanje dva druga razmišljanja komentirajući njihova predložena rješenja.

2. Suradnički projekt

Izrada popisa za provjeru digitalne pristupačnosti

Kao grupa, napravite popis za provjeru postojanja dostupnosti info-komunikacije na turističkim web stranicama ili mobilnim aplikacijama.

- Pošaljite detaljan kontrolni popis (400-600 riječi) s objašnjenjem njegovih komponenti.

- Predstavite svoja otkrića u interaktivnoj online sesiji zakazanoj za [Umetni datum].

3. Zadatak reflektivnog dnevnika

Izazovi u info-komunikacijskoj dostupnosti

Razmislite o ključnim preprekama dostupnosti informacija i komunikacija o kojima ste učili u poglavlju. Koje su vas prepreke iznenadile i zašto? Predložite dva realna koraka koja bi turistička poduzeća mogla poduzeti kako bi riješila ova pitanja.

- Napišite 250-400 riječi.
- Citirajte najmanje dva izvora iz nastavnih materijala.
- Rok za predaju: [Umetni datum].

Poglavlje 11. Dobre prakse u pristupačnom turizmu na međunarodnoj razini i u zemljama koje sudjeluju u projektu

1. Interaktivna simulacija

Opis: Interaktivne simulacije mogu biti izvrstan alat za nastavu u učionici, jer omogućuju studentima stjecanje praktičnog iskustva dok primjenjuju znanstvenu ili tehničku teoriju u stvarnom okruženju. Simulacije pomažu studentima da razviju dublje razumijevanje koncepata i postupaka, kao i njihove vještine rješavanja problema i donošenja odluka.

Moguće vježbe za interaktivnu simulaciju:

Za simulaciju su potrebna dva studenta. Oni će simulirati specifičnu svakodnevnu situaciju koja bi se mogla dogoditi osobi s invaliditetom tijekom pohađanja nastave u učionici ili prilaska nekom mjestu. U tom kontekstu, bitno je da studenti koriste invalidska kolica ili drugu zamjenu, bilo da se kotrljaju ili sjede. Jedan student će imati ulogu osobe s invaliditetom, dok će drugi biti pomagač, pomažući osobi s invaliditetom da dođe do razreda. Obje osobe će zamijeniti uloge tijekom simulacije. Simulacija počinje na ulazu u obrazovnu ustanovu. Student/ica koji simulira osobu s invaliditetom koristit će invalidska kolica (ili zamjenu) za pristup učionici koja se nalazi na prvom katu. Da bi to učinili, morat će koristiti rampe i dizala dostupna na licu mjesta. Ako student/ica naiđe na poteškoće i ne može se sam/a snaći, drugi student će uskočiti kao pomoćnik. Oba studenta pokušat će pristupiti učionici koristeći rješenja dostupna na licu mjesta. Nakon obavljenog zadatka podijelit će svoja iskustva, probleme i izazove sa svojim kolegama, razgovarajući o poteškoćama na koje su nailazili. Zajedno će razmišljati o rješenjima i identificirati najbolje prakse koje bi se mogle primijeniti kako bi se osobama s invaliditetom pomoglo snalaženje u obrazovnoj ustanovi.

Ovaj se zadatak može prilagoditi i slabovidnoj osobi, uz prisutnost pomagača koji pomaže u snalaženju unutar obrazovne ustanove. U tom slučaju, student/ica oštećena vida mora nositi pokrivala za oči tijekom zadatka i izvijestiti svoje iskustvo svojim kolegama nakon završetka simulacije.

2. Uključivanje stručnjaka u nastavu, u obliku interaktivnih aktivnosti

Opis: Uključivanje stručnjaka u nastavu u učionici izuzetno je obogaćujuće iskustvo za studente, budući da imaju priliku učiti izravno od pojedinaca s dubinskim znanjem o određenom

predmetnom području. Posebno su korisne interaktivne aktivnosti koje potiču studente na kritičko razmišljanje, postavljanje pitanja i aktivno sudjelovanje.

Moguće izvedbe vježbe:

- **Radionice i praktične demonstracije:** Osoba s invaliditetom ili pomagač koji radi s osobama sa specifičnim potrebama može demonstrirati primjere u učionici, a studenti mogu aktivno sudjelovati u zadacima (npr. pomaganje osobi s poteškoćama u kretanju u invalidskim kolicima da se kreće po učionici i hodnicima zgrade). Osim toga, stručnjak može objasniti teorijsku pozadinu, podijeliti konkretna iskustva i odgovoriti na pitanja studenata.
- **Situacijske vježbe i igranje uloga:** Nakon izvjешća osobe s invaliditetom, studenti mogu isprobati razne prepreke s kojima se mogu susresti u svakodnevnom životu. Primjerice, nakon što im je vid ograničen (upotrebom maske za oči), studenti se moraju kretati učionicom oslanjajući se na svoj sluh i dodir.
- **Kreativne radionice:** Nakon što stručnjak ili gostujući predavač informira studente o potencijalnim problemima i poteškoćama prisutnim u trenutnim turističkim aktivnostima, studenti mogu raditi u grupama kako bi smišljali ideje, moguća rješenja i tehnološke spoznaje koje bi mogle biti korisne za povećanje pristupačnosti turizma.
- **Interaktivne panel rasprave:** studenti mogu sjediti ispred panela stručnjaka koji raspravljaju o određenoj temi (npr. prijevoz, svakodnevni izazovi, društvena integracija, tehnološka rješenja) dok studenti mogu postavljati pitanja. Tijekom panel rasprave studenti će učiti iz više stručnih perspektiva uz aktivno sudjelovanje u diskursu.
- **Interaktivni mrežni alati i aplikacije:** Stručnjak može predstaviti različite digitalne alate i aplikacije koji pomažu studentima u učenju ili kreativnom radu. Primjeri uključuju virtualne obilaske, AR aplikacije i mrežne karte. Online alati pružaju interaktivna iskustva učenja koja se mogu lako integrirati u lekcije i služe različitim stilovima učenja.

3. Izbor slike

Opis: U ovom zadatku studentima je predstavljen izbor slika koje prikazuju različite scenarije povezane s turizmom, uključujući pristupačna i nepristupačna okruženja, usluge i destinacije. Studenti moraju izabrati jednu sliku koja najbolje predstavlja dobru praksu u pristupačnom turizmu za osobe s invaliditetom. Zatim objašnjavaju svoj izbor, raspravljajući o tome koji su elementi slike usklađeni s načelima inkluzivnog dizajna, kao što su fizička pristupačnost, senzorne prilagodbe i društvena integracija. Ovaj zadatak potiče kritičko razmišljanje, svijest o problemima pristupačnosti i primjenu najboljih praksi u turizmu.

Moguće vježbe:

Povežite dobru praksu sa sljedećim slikama.

- **Sportska događanja za osobe s invaliditetom**

- Javni prijevoz za osobe s invaliditetom

- Turističke atrakcije za osobe s invaliditetom

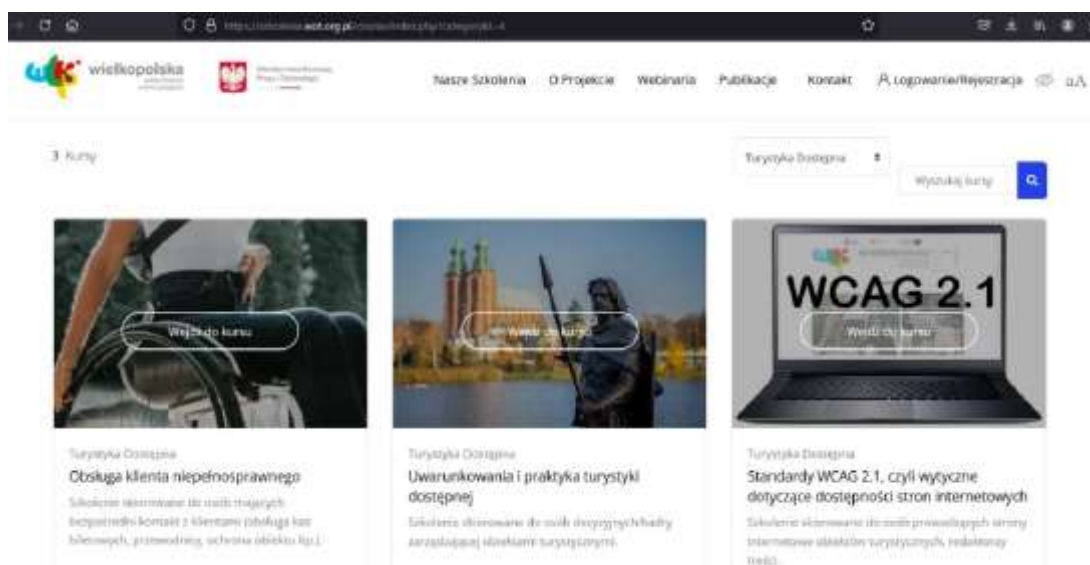
- **Hoteli za osobe s invaliditetom**

- Digitalna rješenja za osobe s invaliditetom

Poglavlje 12. Analiza obrazaca putovanja osoba s invaliditetom na temelju primarnih istraživačkih iskustava u partnerskim zemljama

Opis: Temelj individualnog ili grupnog rada (za više osoba) je sadržaj predstavljen u udžbeniku pod naslovom „*Teorija i praksa pristupačnog turizma u srednjoj Europi – implikacije međunarodne projektne suradnje.*”

1. Studija slučaja

PRIMJER 1 Tablica 12. stranica 178. [u prilogu tablica s rezultatima istraživanja za studente kao studija slučaja]

“Samo 212 od 1175 osoba s invaliditetom (cca. 18%) odgovorilo je da putuju sami. Što bi mogao biti razlog tome po Vašem mišljenju? Što bi se moglo učiniti da se podigne razina samostalnih putovanja osoba s invaliditetom?”

PRIMJER 2: rasprava u okviru studije slučaja, stranice 187 i 193 (diskriminacija)

“Istraživanje je pokazalo da su brojne barijere nefizičke prirode, kao npr.: pristup drugim ljudima, razina empatije, sposobnost komunikacije s drugom osobom. Iz izjava ispitanika vidljivo je da bi se niz neugodnosti tijekom putovanja mogao izbjeći ako su dobili pomoć od osoblja (autobus, vlak, tramvaj) ili od suputnika.”

Što se može učiniti da se ta situacija promijeni? Kako educirati društvo za potrebe osoba s invaliditetom tijekom putovanja? Kako biste mogli pomoći osobama s invaliditetom tijekom putovanja? Što biste učinili u situaciji da ste suputnik osobe s invaliditetom? Jeste li zabrinuti zbog takve moguće situacije – biste li znali kako reagirati? Biste li se bojali svoje pogreške ili da ne postupite kako treba? Pokušajte razgovarati o tome što može biti važno za osobe s invaliditetom tijekom putovanja. Kakve strahove može imati osoba s invaliditetom? Pokušati razumjeti drugu osobu najbolji je način da nađete rješenje za pomoć u slučaju potrebe.

2. Forumi za raspravu

Studenti razgovaraju s putničkim uredima, različitim organizacijama i udrugama, općinama, DMO-om (destinacijske menadžment organizacije) i drugima kako bi pronašli rješenja kako poboljšati i podržati putovanja osoba s invaliditetom (P15, 16).

Još jedan važan aspekt o kojem bi trebalo razgovarati u vezi s putovanjem osoba s invaliditetom je određivanje razine poteškoća u obavljanju određenih aktivnosti ili dobivanje pouzdanih informacija vezanih uz dostupnost turističkih atrakcija tijekom putovanja (turistička ponuda) (P7). Aktivnosti koje mogu obavljati osobe s invaliditetom tijekom putovanja su sljedeće:

- korištenje prijevoza
- korištenje smještaja
- korištenje ugostiteljskog objekta
- sportske aktivnosti
- posjećivanje atrakcija
- nedostatak pouzdanih informacija o stvarnoj pristupačnosti

3. Projekti suradnje

Studenti rade u grupama od 4 osobe pokušavajući pronaći rješenja za poboljšanje mogućnosti putovanja za osobe s invaliditetom na temelju rezultata dobivenih upitnikom. Pitanja na kojima će posebno raditi odnose se na:

- Mogućnosti povećanja učestalosti putovanja (ovaj problem/izazov odgovara pitanjima 9-12 o učestalosti putovanja)
- Mogućnosti veće podrške u organiziranju putovanja (od strane turoperatora, različitih organizacija, individualnih putovanja) (pitanja 14-16)
- Mogućnosti i načini povećanja dostupnosti područja identificiranih kao najčešće destinacije, tj. posjet rodbini i prijateljima, kultura i izlet u prirodu (P19).
- Oblici organiziranja putovanja za osobe s invaliditetom (programi namijenjeni osobama s invaliditetom, inkluzivni programi, programi koji nisu namijenjeni osobama s invaliditetom, ali im omogućavaju sudjelovanje) (P18).

Studenti mogu razmatrati gore navedene teme uzimajući u obzir osobe s različitim invaliditetom kao jednu skupinu putnika, kao i pojedinačne invaliditete i poteškoće.

Ostale skupine, nakon što je jedna skupina predstavila i predložila rješenje, mogu ukratko komentirati predloženi sadržaj sa svojim prijedlozima o tome kako bi proširili svoje znanje o temi.

Konkretna projektna ideja za suradnju:

- Razviti konkretne prijedloge zadataka kako podržati tvrtke, organizacije, udruge za organiziranje putovanja za osobe s invaliditetom.
- Razvoj konkretnih prijedloga, uključujući tehnološka rješenja, o tome kako podržati osobe s invaliditetom u njihovom organiziranju putovanja.
- Radionice s predstavnicima turističkih poduzeća, različitih organizacija.

4. Vježbe igranja uloga

VJEŽBA 1

Istraživanja su pokazala da pružatelji turističkih usluga vrlo često nisu pripremljeni za potrebe osoba s invaliditetom (51% ispitanika navodi ovaj problem). Studenti se mogu podijeliti u grupe – neki od njih djeluju kao da su osobe s određenim odabranim invaliditetom, drugi mogu postati pružatelji usluga – uprava hotela, muzejsko osoblje. Nastavnik može pripremiti kartice s problematičnim situacijama kao npr. toaleti u rezerviranoj sobi nisu dostupni osobama u invalidskim kolicima, muzej nema opis izložaka za osobe s problemima povezanim s vidom, djelatnica iz garderobe je neprimjereno komentirala klijenta s invaliditetom. Svaka grupa se fokusira na igranje uloge, nastojeći istaknuti poziciju – klijenti žele da im se usluga izvrši, pružatelji usluga pokušavaju pronaći rješenje za nastali problem. Nakon igranja uloga nastavnik vodi raspravu. Studenti analiziraju probleme i navode moguća područja poboljšanja turističkih usluga te predlažu primjere kako to ostvariti.

Poglavlje 13. Percepcije stanovništva partnerskih zemalja o pristupačnom turizmu

(Analiza uzorka od 1000 osoba)

I. Zajednički projekti

Cilj: Projekti suradnje osmišljeni su za opremanje studenata vještinama i iskustvima potrebnim za uspjeh u akademskom i profesionalnom okruženju. Njeguju holistički pristup učenju koji nadilazi individualna postignuća. Suradnički projekti pridonose cjelokupnom osobnom, akademskom i profesionalnom razvoju studenata, kao što su: komunikacijske vještine, kritičko razmišljanje, rješavanje problema, timski rad, različite perspektive, vodstvo, odgovornost ili aktivno učenje.

Moguće ideje za suradničke projekte:

1. Kampanja za podizanje svijesti o pristupačnom turizmu

Opis: Osmisliti i provesti kampanju podizanja javne svijesti za promicanje važnosti pristupačnog turizma i njegovih prednosti za osobe s invaliditetom i društvo.

Aktivnost: Razviti medijski sadržaj (letak, infografika) naglašavajući izazove s kojima se suočavaju osobe s invaliditetom.

2. Inkluzivni program obuke za turističke djelatnike

Opis: Razviti i provesti programe obuke usmjerene na pristupačni turizam za profesionalce u sustavu turizma.

Aktivnost: Kreirati module koji se bave komunikacijom s turistima s invaliditetom, dizajnom inkluzivnih usluga i implementacijom načela univerzalnog dizajna.

3. Učenje kroz umjetnost

Opis: Koristite kreativno izražavanje za produbljivanje razumijevanja.

Aktivnost: Studenti trebaju dizajnirati postere ili infografike na temelju ključnih rezultata ankete. Izložite njihove radove u virtualnoj ili fizičkoj galeriji.

4. Modeli vršnjačkog podučavanja

Opis: Podijelite dokument u četiri odjeljka, svaka zemlja po jedan odjeljak, i neka studenti podučavaju jedni druge.

Aktivnost: Dodijelite svakoj grupi rezultate ankete jedne zemlje. Grupe pripremaju i izlažu zaključke ili interaktivne lekcije ostalim kolegama.

5. Prijedlog politike pristupačnosti

Opis: Svaka grupa može istražiti i predložiti niz politika ili smjernica za poboljšanje pristupačnog turizma u svojoj zajednici.

Aktivnost : Svaka grupa treba predstaviti svoj prijedlog panelu „donositelja odluka“ (studenti i nastavnik) i obrazložiti svoje preporuke.

2. Rasprave

Cilj: Uključiti studente u kritičko razmišljanje i aktivnu raspravu o etičkim i političkim implikacijama pristupačnog turizma, koristeći podatke i rezultate iz 13. poglavlja kako bi poduprli svoje argumente. Debata je vrijedan obrazovni alat koji pomaže sudionicima u razvijanju niza vještina bitnih za akademski uspjeh i aktivno sudjelovanje u društvu.

1. Faza pripreme

1.1 Definirati teme debate :

- Odabrati teme na temelju poglavlja 13. Primjeri:
 - „Podizanje javne svijesti o pitanjima pristupačnosti važnije je od poboljšanja infrastrukture u unaprjeđenju pristupačnog turizma.“
 - „Obvezna obuka o pristupačnosti za turističke djelatnike najučinkovitiji je način za poboljšanje pristupačnog turizma.“
 - „Ulaganje u pristupačan javni prijevoz trebalo bi imati prednost pred poboljšanjem smještaja u pristupačnom turizmu.“

1.2 Formiranje timove :

- Podijelite studente u grupe od 4 do 6 članova.
- Dodijelite uloge:

- *Afirmacija* (za prijedlog) tim.
- *Opozicija* (protiv prijedloga) tim.
- *Publika* (ocjenjivanje).

1.3 Navesti pozadinski materijal :

- Poglavlje 13: Percepcije stanovništva partnerskih zemalja o pristupačnom turizmu (Analiza uzorka od 1000 osoba).
- Uključite vanjske resurse poput zakona, globalnih standarda pristupačnosti.

1.4 Dodjeljivanje istraživačkih zadataka:

- Potaknite timove da:
 - Analiziraju rezultate ankete iz dokumenta.
 - Pripreme argumente potkrijepljene statistikom i etičkim obrazloženjem.

2. Struktura rasprave

2.1 Uvodna izlaganja (10 minuta):

- Svaki tim ima trominutnu uvodnu izjavu u kojoj predstavlja svoj stav.
- Upotrijebite uvide iz dokumenta (npr. rezultate ankete o nezadovoljstvu javnosti pristupačnim prijevozom) kako biste poduprli tvrdnje.

2.2 Prezentacija argumenata (20 minuta):

- Timovi naizmjenice iznose argumente:
 - *Afirmacija*: Ističe potrebu za davanjem prioriteta pristupačnom turizmu.
 - *Opozicija*: Oporava prijedlog, naglašavajući protuargumente (npr. ograničeni budžeti, konkurentski turistički prioriteti).
- Potaknite korištenje vizualnih elemenata (grafikona iz dokumenta) za jačanje stavova.

2.3 Pobijanja (10 minuta):

- Timovi rješavaju tvrdnje koje je podigla protivnička strana.
- Upotrijebite usporedbe zemalja iz dokumenta kako biste kritizirali argumente.

2.4 Pitanja i odgovori publike (10 minuta):

- Publika postavlja pitanja objema ekipama.

- Timovi moraju braniti svoje stavove, navodeći konkretne podatke ili rezultate.

2.5 Završne riječi (5 minuta):

- Svaki tim sažima svoje ključne argumente.
- Pojačajte tvrdnje s etičkim ili društvenim implikacijama istaknute u dokumentu.

3. Aktivnosti nakon debate

3.1 Procjena publike:

- Zamolite publiku da razvije kriterije za ocjenjivanje rasprave
- Neka publika glasa o tome koji je tim predstavio najjači argument, na temelju jasnoće, upotrebe podataka i uvjerljivosti.

3.2 Povratne informacije:

- Osvrnite se na raspravu:
 - Koji su argumenti bili najuvjerljiviji?
 - Je li bilo praznina u obrazloženju?
 - Kako se rezultati iz dokumenta mogu primijeniti u kreiranju politike u stvarnom svijetu?

Rubrika ocjenjivanja za aktivnost debate

Kriterij	Izvršno (4 boda)	Dobro (3 boda)	Dovoljno (2 boda)	Potrebno poboljšanje (1 bod)	Ponder
Poznavanje sadržaja	Točno korištenje podataka iz dokumenta i vanjskih izvora; pokazuje duboko razumijevanje.	Točna upotreba većine podataka; pokazuje dobro razumijevanje.	Djelomično korištenje podataka; neke netočnosti ili praznine u razumijevanju.	Minimalna ili netočna upotreba podataka; nedostaje jasno razumijevanje teme.	25%
Kvaliteta argumenta	Argumenti su logični, dobro strukturirani i vrlo uvjerljivi.	Argumenti su jasni, s manjim strukturalnim nedostacima.	Argumenti su donekle jasni, ali im nedostaje snažna logika ili uvjerljivost.	Argumenti su nejasni, loše strukturirani ili neuvjerljivi.	25%
Timska suradnja	Svi članovi tima doprinose jednako i kohezivno.	Većina članova tima učinkovito doprinosi.	Nejednaki doprinosi; primjetan nedostatak koordinacije.	Značajna neravnoteža u doprinosima; loš timski rad.	15%

Vještine pobijanja	Učinkovito se suprotstavlja suprotnim argumentima jasnom logikom i dokazima.	Jasno se suprotstavlja većini suprotnih argumenata.	Pokušava se suprotstaviti argumentima, ali nedostaje jasnoće ili dubine.	Ne uspijeva učinkovito suprotstaviti argumente.	15%
Izvedba i prezentacija	Pouzdana, privlačna i profesionalna izvedba; učinkovito koristi vizualne elemente.	Dobra izvedba s manjim problemima angažmana; vizualni prikazi su primjereni.	Neki problemi s povjerenjem ili angažmanom; vizuali su nedovoljno iskorišteni.	Loša izvedba; nedostaje samopouzdanja, angažmana ili učinkovite upotrebe vizualnih elemenata.	10%

3 . Forumi za rasprave

Cilj: Forumi za raspravu pomažu u stvaranju dinamičnog i interaktivnog okruženja za učenje koje podupire dublje razumijevanje predmeta i priprema studente za komunikaciju i suradnju u stvarnom svijetu.

Teme foruma za raspravu o percepcijama stanovništva zemlje koja se proučava o pristupačnom turizmu (poglavlje 13):

1. Što mislite, kako pristupačni turizam utječe na ukupno iskustvo putovanja za sve?
2. Koje su uobičajene zablude o pristupačnom turizmu?
3. Kako možemo podići svijest o važnosti pristupačnog turizma?
4. Kako turistička poduzeća mogu bolje zadovoljiti potrebe putnika s invaliditetom?
5. Koju bi ulogu vlade trebale igrati u promicanju pristupačnog turizma?
6. Koje su ekonomske koristi pristupačnog turizma za lokalne zajednice?